

XXI-oji Jaunųjų mokslininkų psichologų konferencija

ŠIŲ LAIKŲ ŽMOGUS

2024 m. gegužės 10 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
21st Conference of Junior Researchers in Psychology
A PERSON OF OUR TIMES
May 10, 2024

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

ORGANIZACINIS KOMITETAS

| ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair: Rita Jakštienė

Nariai | Members: Greta Guogaitė,
Agnietė Kairytė, Momina Khalid Butt,
Justė Margevičienė, Dovilė Mikučionytė,
Miglė Rudytė.

Studentai | Students:

Rugilė Goštautaitė, Rūta Macijauskaitė,
Dalia Ustinavičiūtė, Gintarė Ušakovaitė.

LiPSA nariai | LiPSA members:

Evelina Laurynaitė, Silvija Žukaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS

| SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė | Chair: prof. dr. Roma Jusienė

Nariai | Members: prof. dr. Evaldas Kazlauskas,
prof. dr. Ilona Laurinaitytė, doc. dr. Antanas Kairys,
doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton,
doc. dr. Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė,
doc. dr. Paulina Želvienė, dr. Lauryna Rakickienė.

KONFERENCIJOS GLOBĖJA

| PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI

| CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

RĖMĖJAI

| SPONSORS

INFORMACINIS RĖMĖJAS

| INFORMATIONAL SPONSOR

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

<https://doi.org/10.15388/Proceedings.2024.43>

ISBN 978-609-07-1047-0 (Leidinio forma: Elektroninis - PDF)

Copyright © 2024 Authors. Published by Vilnius University Press. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Kaip, kodėl jos pasirenka jų neturėti? Tyrimas atliktas naudojantis konstruktyvistine Grindžiamosios teorijos metodologija pagal Charmaz (2014), duomenų rinkimo būdas – pusiau struktūruotas interviu. Tyrime dalyvavo trylika moterų, kurios skiriasi savo šeiminiemis padėtimis, amžiumi bei seksualine orientacija. Buvo sukonstruotos šešios pagrindinės kategorijos – moters vaidmens interpretacija, prieštaringas požiūris į motinos vaidmenį, išorinio spaudimo patirtis, žinojimas kad galima rinktis, alternatyvų ir atsakymų paieška bei esminė kategorija – vertumo nustatymas. Vertumo nustatymas yra esminis procesas, lemiantis moterų pasirinkimą neturėti vaikų, jis veikia moters vaidmens interpretacijos kontekstinėse sąlygose, ir susiformuoja veikiamas trijų sąlyginių priežasčių sąveikos – prieštaringo požiūrio į motinos vaidmenį, išorinio spaudimo patirties bei žinojimo, kad galima rinktis. Vertumo nustatymas taip pat sukelia tam tikras pasekmes – tai alternatyvų ir atsakymų paieška.

Darbo vadovė – prof. dr. Ramutė Čepienė; darbo konsultantė – prof. dr. Vitalija Danivska.

Raktiniai žodžiai: savanoriška bevaikystė, pasirinkimas neturėti vaikų.

„KŪNO POZITYVUMO“ TENDENCIJOS SOCIALINIAME TINKLE „INSTAGRAM“ ĮTAKA JAUNŲ MOTERŲ EMOCIJOMS, SAVO IŠVAIZDOS VERTINIMUI IR SAVĖS OBJEKTIFIKAVIMUI

Beata Tiškevič

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Vienas populiariausių socialinių tinklų „Instagram“, paremtas nuotraukų dalijimusi, yra siejamas su padidintu dėmesiu žmogaus kūno išvaizdai (Baker et al., 2019) ir nepasitenkinimu savo išvaizda (Vandenbosch et al., 2022). Anot Baker ir kt. (2019), ypač moterys praleidžia daug laiko, stebėdamos kitus žmones „Instagram“, tokiu būdu, tikėtina, patirdamos neigiamas to pasekmes. Kaip priešprieša vyraujančiam grožio kultui „Instagram“, atsirado „Kūno pozityvumo“ (toliau – KP) tendencija. Cohen ir kt. (2019a) atliktoje įrašų, pažymėtų „#bodypositivity“ analizėje, pastebėta, kad juose buvo iki tol mažiau matomi didesni kūno dydžiai ir grožio standartams nebūdingi kūno aspektai (pvz., celiulitas ar odos dėmės). KP nuotraukų žiūrėjimas didina pasitenkinimą savo kūnu (Cohen et al., 2019b), gerina nuotaiką (Rodgers et al., 2022), bet didina savęs objektifikavimą (Cohen et al., 2019b). Kai kurie tyrimai (Taylor et al., 2023) rodo, kad vien KP citatų skaitymas turi teigiamos įtakos kūno vaizdai. Dėl šių rezultatų, KP tendencija yra rekomenduojama kaip paveiki intervencija kūno vaizdo gerinimui (Fioravanti et al., 2023).

Šio tyrimo tikslas: nustatyti, kokią įtaką jaunų moterų kūno vaizdai, emocijoms ir savęs objektifikavimui daro KP tendencija socialiniame tinkle „Instagram“.

Tyrimo dalyvės: I ir II matavimuose dalyvavo 196 moterys, neturinčios valgymo sutrikimų, naudojančios „Instagram“. Amžiaus vidurkis buvo 28.22 ($SD=4.4$, min=18, max=35), KMI vidurkis 22.77 ($SD = 3.5$).

Tyrimo eiga: tyrimo dalyvės atsitiktine tvarka buvo suskirstytos į 3 grupes. 1 gr. stebėjo 17 KP tendenciją atitinkančių nuotraukų, 2 gr. – KP citatas, 3 gr. – gamtos nuotraukas. I ir II matavimų metu pateiktos šios skalės: PANAS; Daugiamatis kūno ir „savojo Aš“ sąsajų klausimynas – Išvaizdos skalės (MBSRQ-AS); Kūno stebėsenos subskalė iš Objektifikuotos kūno skalės (OBCS). Po savaitės atliktas II matavimas.

Tyrimo rezultatai: nebuvo nustatyta statistiškai reikšminga KP tendencijos turinio įtaka jaunų moterų kūno vaizdai, emocijoms ir savęs objektifikavimui. Iškelta prielaida, kad padaugėjus

KP turinio medijoje, šios tendencijos turinys neveikia jaunų moterų kūno vaizdo taip, kaip anksčiau. Todėl, remiantis šio tyrimo rezultatais, negalima patvirtinti, kad KP tendencijos turinio žiūrėjimas yra efektyvi intervencija kūno vaizdo gerinimui.

Tyrimo vadovė asist. Dr. Vita Mikuličiūtė

Raktiniai žodžiai: socialiniai tinklai, Instagram, kūno pozityvumas, išvaizdos vertinimas.

PASITIKĖJIMAS VALSTYBE BEI GYVENIMO KOKYBĖ: LATENTINIŲ PROFILIŲ ANALIZĖ EUROPOS GYVENTOJŲ TARPE

Tadas Vadvilavičius

Vytauto Didžiojo universitetas, Vytauto Kavolio transdisciplininių tyrimų institutas

Įvadas. Valstybinės institucijos, norėdamos pažaboti globalios ekonomikos, politikos, technologijų ir socialinius pokyčius ar jų įtakos valstybei bei jos žmonėms, priima ir vykdo įvairius sprendimus, kuriais siekia naudoti valstybei bei jos gyventojams. Tačiau ne visada priimami ir vykdomi sprendimai visuomenės yra pasitinkami su teigiamu požiūriu į sprendimus. Vis didesnis protestų ir mitingų kiekis pasaulyje kelia klausimą apie gyventojų pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis, bei pasitenkinimą gyvenimo kokybe. Tikintis, jog visuomenė nėra homogeniška ir egzistuoja individualūs skirtumai tarp žmonių (pvz., Lamot et al., 2022; Schmidt et al., 2021; Spurr et al., 2020), siekiama identifikuoti galimus žmonių profilius. Tyrimo tikslas – nustatyti pasitikėjimo valstybės institucijomis profilius tarp Europos šalių bei šių profilių gyvenimo kokybės skirtumus.

Metodika. Tyrimo tikslui pasiekti buvo naudojami Europos socialinio tyrimo 10 bangos duomenys (v. 3.2). Buvo analizuoti 35249 tyrimo dalyvių duomenys iš 21 Europos valstybės. Latentinei profilių analizei atlikti buvo naudojami 5 teiginiai, kuriais buvo klausama apie tyrimo dalyvių pasitikėjimą parlamentu, teisine sistema, policija, politikais ir politinėmis partijomis. Teiginiai buvo vertinami nuo 0 (visiškai nepasitikiu) iki 10 (visiškai pasitikiu). Analizė atlikta naudojant R atviro kodo programą ir tidyLPA paketą. Sudarytų profilių palyginimui naudoti papildomi 2 teiginiai apie pasitenkinimą gyvenimu bei laimę.

Rezultatai ir išvados. Nors pirminė rezultatų analizė leido identifikuoti daugiau nei 10 skirtingų profilių, buvo siekiama, jog mažiausią profilį sudarytų bent jau 10% visos tyrimo imties. Buvo nuspręsta įdėmiau analizuoti 7 pirmuosius profilius, iš kurių vieną sudaro ne mažiau nei 10% tyrimo imties. Statistinė analizė atskleidė, jog 7 profilių modelis yra tinkamas sprendinys ($AIC = 703340$; $BIC = 703730$; $SABIC = 703584$; Entropija = 0,81; BLRT $p < 0,05$). Trečiojo profilio atstovai, kuriuos apibūdina aukštas pasitikėjimas parlamentu, teisine sistema, policija, politikais bei politinėmis partijomis, pasižymi aukščiausiu pasitenkinimu gyvenimu bei laimės lygiu ($p < 0,05$), o septintojo profilio atstovams, kurie apibūdina žemas pasitikėjimas parlamentu, teisine sistema, policija, politikais bei politinėmis partijomis, būdingas žemiausias pasitenkinimas gyvenimu ir laimės lygis ($p < 0,05$). Rezultatai leidžia įdėmiau analizuoti kaip kinta pasitikėjimas skirtingomis valstybės institucijomis bei pasitikėjimo jomis reikšmė gyventojų gyvenimo kokybei bei hedonistinei psichologinei gerovei.

Raktiniai žodžiai: pasitikėjimas valstybe; Europos socialinis tyrimas; latentinė profilių analizė; psichologinė gerovė.